

שנה שבע עשרה - עלון מס' 836

@ תחל שנה וברכותיה.
@ בחג מוציאין ב' ספרי תורה.
@ ביום שני (יום א' של ראש השנה) במנחה "תשליך".
@ ביום רביעי ג' תשרי "צום גדליה", סיום הצום 18:44.

בס"ד כח' אלול ה'תשע"ו
הדלקת נרות - 18:07
צאת השבת - 18:57
רבנו תם - 19:38
שעון קיץ - לפי הלוח המדויק של "אור החיים"

אברהם יגל

לע"נ בבאי מוסאי בן אברהם ז"ל
לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל.

כפטיז'ין: "שוש אשיש"
(ישעיה סא)

פרשת תצבים ראש השנה דש"פ

נהנים מהעלון?
אוהבים לקרוא בו? תרמו השנה
את פדיון הכפרות לחיזוקו.

מעייני הפרשה:

- ← אזהרה חמורה על שמירת הברית עם ה' ותורתו.
- ← לאחר החזרה בתשובה, ירחם ה' על עמו ויחזיר הנדחים.
- ← רשימת הברכות שתבאנה על שומרי התורה ומצוות.
- ← הבחירה בין החיים והטוב לבין המוות והרע, עם המלצה לבחור בחיים ובטוב.

"אתם תצבים היום כולכם"

כותב הרב ר' שמשון רפאל הירש, ניצבים מלשון מצבה, וכמו שמביא המדרש בתנחומא כאן, משה עשאן מצבה, רמז להם, כל כלל ישראל הוא הבסיס הנאמן והכח הנצחי של נושאי דגל ה'. אני הנני רק מנהיג עובר, בן חלוף, וכן כל המנהיגים שיבואו אחרי, כולם יעברו ויחלפו, אבל אתם, הכלל, הנכם מצבתו יתברך, ועליכם לקבל הברית ולהישאר השומרים הנאמנים של הברית הזאת לדור דור.

"ובחרת בחיים למען תחיה" (לי י"ט)

יש בני אדם שהם חיים כדי לאכול ואוכלים כדי לחיות. אין לחייהם שום מטרה יותר נעלה מאשר הצרכים הגשמיים וממילא אין להם כל טעם. על כן אמרה תורה: "ובחרת בחיים למען תחיה" – בחור תבחר לך בחיים לא כדי לאכול אלא למען תחיה חיים ורוחניים נעלים, שתהא להם מטרה נשגבה וממילא יהא להם גם טעם.

"את אשר ישנו פה ... ואת אשר איננו פה"

"את אשר ישנו פה ... ואת אשר איננו פה". שניהם סופי תיבות "תורה", שכולם עמדו על הר סיני.

"פן ישי בכם איש או אשה או משפחה או שבט..."

ללכת לעבוד את אלהי הגוים ההם" שואל ר' חיים קנייבסקי, מדוע הרחיבה התורה מעבר ל"איש" או "אשה" גם ל"משפחה" או "שבט"? ומתריך: פסוק זה מכוון לפסל מיכה שאמו נתנה לו כסף לעשיית הפסל, משפחתו תמכה בו, ושבט שלם, שבט דן, התעסק בעשייתו ובעבודתו.

"היכון לקראת אלקיך ישראל"

בימים אלו עלינו להתמלאות ביראת שמים ולכפות על עצמנו תשובה אמיתית כי "רחמנא ליבא בעיי" שיוכל לדון אותנו לטובה בראש השנה ומגיעים ליראת שמים ע"י לימוד מוסר וסיפורי צדיקים.

"לא יאבה ה' סלוח לך" (כ"ט - י"ט)

בספר "דברי שמואל" שואל, איך יתכן שהקב"ה שהוא רחום וחנון, מוחל וסולח, לא יחפוץ לסלוח לך? אלא הכוונה, לא יאבה הוא עצמו שהקב"ה יסלח לו, מכיון שלפי דעתו והבנתו אינו זקוק בכלל לסליחתו יתברך, כי אינו מרגיש שחטא, ואין לבבו נשבר בקרבו.

"בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך אלוקינו"

(גבעת שאול) פסוק זה בא לרמז שמקול השופר צריך להקיץ ולהקדים לחזור בתשובה. בחצוצרות וקול שופר הריעו ר"ת שובה. "לפני המלך אלוקינו" חזרו היום בתשובה.

"הפיה בדבש" – סגולה לזרע בר קיימא"

מדוע? כידוע בראש השנה הקב"ה פוקד הרבה עקרות בבנים ישתבח שמו. 'אמרי נעם' אומר שדבר זה נרמז באכילה של תפוח בדבש.

תפוח=494, פרו רבו=494. דבש=306, אשה=306.

הכר את יהדותך

מובא משמו של האר"י הקדוש (רבי יצחק לוריא אשכנזי), שבמלה "תשובה" מרומזים בדרך של נוטריקון (=ראשי-תיבות) חמישה פסוקים, המורים את הדרך אשר ילך בה אדם ויגיע לשלמות בחיים:

- (א) "תמים תהיה עם ה' אלהיך" (דברים י"ח, י"ג).
- (ב) "שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהילים ט"ז, ח').
- (ג) "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא י"ט, י"ח).
- (ד) "בכך דרכיך דעה" (משלי ג', ו').
- (ה) "תכון לקראת אלהיך ישראל" (עמוס ד', י"ב).

יש המציעים במקום זה:

"תצנע לכת עם אלהיך" – (מיכה ו', ח')

פינת הניבים והפתגמים

השפט כל-הארץ לא יעשה משפט? = האם מי ששופט את כל יושבי הארץ לא ישפט משפט צדק?

דוגמה: כאשר שמע אברהם כי ה' עומד להחריב את סדום ועמרה נזעק ושאל: "השופט כל-הארץ לא יעשה משפט?"

מקור: השפט כל-הארץ לא יעשה משפט: [בראשית יח כה].

הסידור ממשל מדרג עמי! העלון טעון גניזה. אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה. במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן.

ניתן להוריד את העלון באתרים הדתיים "לדעת" ו-"הידושי": <http://www.hidush.co.il/> <http://ladaat.info/>

"אתם ניצבים היום כולכם" (כט, ט).

לעולם קוראים פרשת ניצבים בשבת שלפני ראש השנה, שכבר אז אנו ניצבים לקראת יום הדין הגדול והנורא, וכשמהדהד בחלל בית הכנסת "אתם ניצבים היום", אנחנו יודעים שהכוונה היא לראש השנה, היום שבו ניצבים אנו לפני בורא עולם ועוברים לפניו כבני מרון. במשפט הפלאי הזה, שיש בו כאמור גם משפט וגם צדקה. מילת מפתח... כולכם! אתם ניצבים כולכם!

כשיהודי זוכה לאהוב את כלל ישראל - אשרי חלקו. ככל שאדם דבוק יותר באהבת ישראל, כך הוא דבוק יותר בה' אלוקיו. אי אפשר להתחבר עם ה' אם אין לנו חיבור אחד אל השני.

רבונו של עולם! אני מבקש בשבילי, ובשביל בני משפחתי ובשביל כל עם ישראל: שתהיה לנו שנה של התקרבות אלך, שנתה להרגיש אותך בלב כמה שיותר, שנזכה לאהוב את החברים ובזכות זה נזכה לאהוב אותך, אבא, אהבה אינסופית. שנזכה לשנה של ישועות, שכל אחד יזכה לרפואתו, לזיווגו, לתינוקו, לתיקונו, כל אחד מה שהוא צריך ובעצם שנזכה להיות דבוקים בך, כי זו הישועה כוללת כבר את הכל. שנה טובה ומתוקה, ומבורכת ומאושרת, שנה של גאולה.

"בניד בשחילי זחיים" - חינוך

ראש השנה - חינוך לשנה חדשה

גם בשנה החדשה. משתדלים, להיות טובים יותר, רחמנים יותר; להתנהג יפה, לדבר יפה, לא לעשות מעשים רעים, לעשות יפה, לרבה מצוות, לחשוב מה מהמעשים שלנו צריך לתקן - כלומר: לעשות יותר טוב. כך אנחנו מגיעים מוכנים לראש השנה, וה' - שהוא המלך של כל העולם - שמח בנו.

איך מתכוונים לראש השנה? כמוכן, התעוררות "הנקודה הפנימית" אצל הילדים והנוער. יש לשים לב להדגשת מלכות ה' כדבר גדול ונפלא ולא כענין אימנטי. כמו כן "לאזן" בין המרכיב של יום הדין לבין ההמלכה. מתוך הדבר הגדול של המלכת ה', נובע הדין שהוא השוואה בין "הרצוי למצוי".

יש להתחשב באופיו ובטבעיו המיוחדים של הילד, כאשר מחנכים אותו. כלומר, לא ניתן לקבוע "מודל" קבוע שעל פי יחונכו כל ילדי ישראל, אלא כל ילד וילד יש לו את אופיו.

כל הישועות והברכות

לורדה נסימי בת שיפריה שתרמה לסעודה הרביעית בליווי זכות מרן עובדיה יוסף זצ"ל תגן בעדה, לרפואתה והצלחת בעלה ירמיהו וילדיה יעקב-יאיר וישי-זוד שזילחו בלימודיהם שיתמלאו כל משאלות ליבם לטובה. זכות המצוה שיתברכו בבריאות באושר ופרנסה טובה, להבדיל לעיני שלמה בן ליאון ז"ל

מרכה והצלה

לדוד ובריס מוסאי על הסיוע לזיכוי הרבים שיברכו מפני עליון ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות יאיר הקב"ה דרכם ומזלם מתוך בריאות איתנה ופרנסה טובה לשנים רבות טובות ונעימות

כל הישועות והברכות

לאיכ"ת גאלי מנב"ת שתרמה לסעודה הרביעית בליווי זכות מרן עובדיה יוסף זצ"ל תגן בעדה, שתזכה לזיווג הגון משורש נשמתה, פרנסה טובה ובריאות. ולרפואת שושנה בת כמונה שתרווה נחת מכל יוצאי חליה שיתברכו בכל ויזכו לשנים רבות וטובות. ולהבדיל לעיני הצדיק והענו יוסף גאלי בן ג'מו ז"ל

ארגון "אברהם יגל" מזמין את

הציבור לשיעורו בליווי של פאר הדור הרה"ג יצחק יוסף שליט"א בבית הכנסת "אהל מועד" הנשיאים 3, יבנה. במוצאי שבת בשעה 23:00 ולאחריו אמירת סליחות עם הפייטן ר' משה הביטיה השידור יוקרן על מסך ענק ומתקיימת סעודה רביעית כשרה למהדרין.

"אברהם יגל"

יוצא בקריאה נרגשת ובחיבת קודש נא להקדיש את "פדיון הכפרות" לחיטוק ולתמיכה בעלון המזכה את הרבים. יתן ה' וימלאו כל משאלותכם לטובה ותזכו גם לברכה בעלון

ברכה והצלחה

לג'רשין בן צביה-סעידה ולסימה בת ע'שרת-יפה על הסיוע לזיכוי הרבים הקב"ה יזכה אותם בזרע קודש בר-קיימא, רפואה שלימה ופרנסה טובה ויזכו לשנים רבות טובות ונעימות ויתגשמו כל משאלות ליבם לטובה

לכל הנשים הצדקניות

כמידי שנה בשנה נקיים התרת קללות ונדדים בבית הכנסת "אוהל מועד" רח' הנשיאים 3, יבנה. במוצאי שבת, ערב ראש השנה, בשעה 20:30 בדיוק כל הנשים מוזמנות

מכרות אלוהים אלוהים

לאיפיר ואפרת-בתיה שטיינר לרגל הולדת הבן יה"ר שיעלה במעלות התורה ויצליח בכל דרכיו ומעשיו, שיתברך בכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות וברכה והצלחה לדניאל ושמוחה דודי ולמשפחת שטיינר שירוו נחת מיוצאי חליהם

לעיני הצנוע והענו

שלמה בלנה בן ליאון ורוזה ז"ל כח' אלול פקידת שנתו שימליץ טוב בעד כל משפחתו

לעיני שמתנו פרס

בן שרה ז"ל נפטרה כ"ה אלול שהתברך מפני החפץ חיים ע"ה והיה תברותא ב"רמב"ם" עם מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל

פארה אהנת

שיעור מרתק ומעניין בגמרא ופרשת השבוע מפני אמרי אברהם הי"ו מתקיים במיוחד לכל הצעירים והנוער כל יום שלישי ב- 20:00 בבית הכנסת "יחזקאל הנביא" פרטים 054-8410058

מכירת ארבעת המינים

בכשרות מהודרת. אתרוגים תימניים בהשגחת הרב מחפוד מחירים מיוחדים ד"א אל יעקב מבצע תש"ח 12 יבנה. 050-6660878 050-6660873

לעיני הצנוע והענו

יוסף גאלי בן ג'מו ז"ל ה' תשרי פקידת שנתו שימליץ טוב בעד כל משפחתו

לעיני הצנוע והענו

חביב יעקוביאן בן פארג' וג'הרן ז"ל ג' תשרי פקידת שנתו שימליץ טוב בעד כל משפחתו

שבת שלום זמבזדק

רפואה שלימה והחלמה מהירה :

לעיני צנוע ונשמת : משה גמזו בן שרה ז"ל שרה בכורי בת חוה ז"ל גולשן באבאי בת מרים ז"ל מרים יתח בת תנה ז"ל מרים ועלני בת גולשן ז"ל רינה עדיקה בת חסינה ז"ל גילה הירש בת רחל ז"ל רבקה אביבה בת יקות ז"ל

לעיני צנוע ונשמת : הרה"ג יוסף-מיכאל אברג'ל בן רינה ז"ל לוי לוי בן דוד ורבי ז"ל ניסן אברהם בן נהיית ז"ל יוסף דוקרקר בן רחל ומשה ז"ל איטו אבוטבול בת שמחה ז"ל שרה מוסאי בת סרוור ז"ל רחל מוסאי בת ביבי ומרדכי ז"ל נרגס דודי בת שרה ז"ל

מכירת ארבעת המינים : אברהם-יגל בן רעות הי"ו ניסים דודי בן שרה הי"ו שרה ביבי לארי בת רבקה מנב"ת לאה בלקר בת מרסל מנב"ת חנה דודי בת שרה מנב"ת רזיה סינדי בת חוה מנב"ת נעימה שלומזדה בת מרים הי"ו דליה נסימי בת גורג'יה מנב"ת

מכירת ארבעת המינים : שלמה לארי בן מרים הי"ו משה נאמן בן מרים הי"ו אברהם נאמן בן מרים הי"ו מרדכי עמרני בן רבקה הי"ו ישראל פריג' רפאל בן מרים הי"ו יצחק-חי כהן ז"ה בן פרידה הי"ו באבאי באבאי בן מורורי הי"ו לירן מלכה בן ריטה ועמרם הי"ו

ובכללם לרפואת כל חולי ופצועי צה"ל ועם ישראל.

4 יו"ל ע"י ארגון "אברהם יגל" 054-7743834

”אל תקרי הליכות אלא הלכות”

הלכות והנהגות לראש השנה

א - מנהג יפה להביא על השלחן בבי לילות של ראש השנה, תמרים, רימונים, תפוח מרוקח בדבש, רוביה (בלשון ערבי לוביא), כרתני, סלקא (תרדסים), וקרא (דלעת).

ונכון לנהוג ולברך על פירות אלה **לאחר נטילת ידיים וברכת המוציא**, או לאחר ברכת המזון. ויש נוהגים בכל זה לפני נטילת ידיים, לאחר הקידוש מיד.

ב - יש להקדים ברכת הנהנין ואחר כך אמירת נוסח ”יהי רצון“, ולאחר שיברך על התמרים ויטעם מהם, יאמר ”יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שיתמו אויבינו ושונאינו וכל מבקשי רעתינו“, ויאכל עוד מהם ויכולים כל בני הבית לשמוע הברכה וה”יהי רצון“ מגדול הבית ולצאת ידי חובתם.

ג - השומע מחבירו שאומר ”יהי רצון“, נכון שיענה אחריו ”אמן“ ורשאים גם כן לברך כל אחד ואחד בפני עצמו ולטעום ואין בזה שום חשש לברכה שאינה צריכה.

ד - יש נוהגים לאכול דגים בראש השנה לפרות ולרבות כדגים ויש נמנעים מאכילת דגים בראש השנה. יש נוהגים לאכול קישואין בליל ראש השנה, ואין לברך על זה בורא פרי האדמה, דדבר הבא בתוך הסעודה הוא, וכל שכן אם אוכלו עם פת, או שהיה אוכלו לגרור תאוות המאכל.

ה - יש שאין אוכלים ענבים בראש השנה, והטעם על פי הסוד. ודוקא ענבים שחורים, אבל ענבים לבנים המנהג לאוכלן. ויש נוהגים לאכול ריאה בראש השנה.

ו - מנהג נכון לאכול בראש השנה דברים שמנים (בשר שמן) ודברים מתוקים וטעימים לחיך, וככתוב (נחמיה ח') ”לכו וכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו, כי קדוש היום לאדונינו, ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם.“ ואין להביא עצמו לידי בכיה ממש בתפילותיו.

ז - יתאמץ בכל כוחו לשלוט ביצרו **לבל יבוא לידי כעס והקפדה בתוך ביתו** בייחוד בלילי ראש השנה ויומיהם. ו”טוב ארץ אפים מגבור, ומושל ברוחו מלוכד עיר“. ונכון ללמוד משניות מסכת ראש השנה בסעודת ראש השנה, כי דבר בעתו מה טוב. (סנהדרין קא).

ח - נוהגים **שלא לישון בראש השנה**. ונכון להתגבר ולהשכים קום על כל פנים עם הנץ החמה, ולהתכוון לתפילה בכוונה כראוי. ואם הוא עייף ומוכרח לישון אחר האכילה, **מוותר לישון אחר חצות היום**, בין ביום הראשון של ראש השנה, בין ביום השני של ראש השנה. **וכל היושב בטל כישן דמי**.

ט - אחר התפילה יסעד לבו וילך לבית הכנסת ללמוד כפי כוחו, ויש מסיימים ב' פעמים תהלים ואדרא רבה וזוטא בשני ימי ראש השנה. ולא יאבד היום הקדוש והנורא בשיחה בטלה.

י - אין להביא עצמו לידי בכיה ממש בתפלותיו, וכמבואר לעיל, שיום טוב של ראש השנה יש בו מצות שמחת יום טוב. וישמח ויבטח בהשיית שברוב חסדו וחמלתו יכתבהו עם בני ביתו בספר החיים והשלום, וכמו שאמרו בירושלמי (פ”ק דר”ה) ומי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו, אלו ישראל שיודעים שהן נידונים בראש השנה, והם לובשים ומתעטפים לבנים ומגלחים שערם, ואוכלים ושותים ושמיחים. ויודעים שהקב”ה עושה להם נסים, וכותב אותם בספר החיים והשלום. [לקו”י מועדים עמ' לב. שו”ת יביע אומר ח”י חאו”ח סי' מד].

יא - צריך לומר בתפלה של ראש השנה ”המלך הקדוש“ במקום האל הקדוש. ואם טעה וחתם ”האל הקדוש“, אם נזכר בתוך כדי דיבור, דהינו בתוך כדי אמירת ”שלום עליך רבי“, ומיד חתם ”המלך הקדוש“ יצא. ואם לא נזכר אלא לאחר מכן, או שהתחיל תיבת ”אתה“ בחרתנו, צריך לחזור לראש התפלה. ואין חילוק בזה בין תפלת ערבית של ראש השנה לשאר תפלות. [לקוט יוסף על המועדים עמוד כד, חזון עובדיה על ימים נוראים עמוד קצ]

בכח הדיבור - פרשת ניצבים

פרשת ניצבים סמוכה לראש השנה יום הדין וכל יהודי צריך לראות בזה זכות ביום הקדוש להתחזק בין אדם למקום, בתפילה בברכות ובלמוד התורה וביראת שמיים. ”אתם ניצבים היום“=ר”ת **נ**אה שנאמר ”ולך נאה להודות“. וכן בין אדם לחבירו. לכן נאמר בפרשה את כל קצוות העם, שבטיכם, זקניכם, שוטריכם וכל איש ישראל, טפכם, נשיכם, וגר... מחוטב עציך עד שואב מימך“. רואים בפסוקים שתי קטגוריות כביכול שבטיכם זקניכם ושוטריכם אלו החזקים, ולאחר מכן טפכם נשיכם וגרך אלו החלשים. בא המשך הפסוק ליישב לנו את זה. ”מחוטב עציך עד“=ס”ת **בבד**, עד שאב מימך = ס”ת **בבד** דהיינו את אותו הכבוד שאתה נותן לחזקים תתן גם לחלשים. ידוע שביום הדין נקבע גורלו של אדם ומדינה בעולם מי לחיים מי למיתה מי לרעב. ומרומז בפסוק: ”כי את אשר ישנו פה עמנו עמד היום לפני ה' אלוהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום“. דהיינו מי שהיה אתנו השנה לא בטוח שיהיה אתנו בשנה הבאה ומיהו אשר ישנו פה היום עמנו עומד היום לפני = ס”ת **ידום**. דהיינו מי שרוצה לזכות לחיים, כאשר פוגעים בו ומעליבים אותו, ידום. ”ואת אשר איננו פה עמנו“ אל תקרי פה אלא פה. ועוד **עמד** אותיות **דָּמַע** דהיינו בפה בדמעות שליש ועשה תשובה. ואם לא יעשה תשובה ויתחרט על מעשיו וכל זאת מהגאווה, ”אשר“ אותיות **ראש** דהיינו מחזיק מעצמו ראש וחזק והיצר עובד עליו שלא יעשה תשובה. לצערנו כמה אנשים עמדו איתנו לפני יום הדין וחשבו כך שיישארו גם לאחר מכן, באה המציאות וטופחת על פניהם. לכן האדם יעשה תשובה בכל יום ויום מי ידוע אם יקום מחר. ”ותראו את שקוציהם ואת גלליהם...“ רואים בפסוק איך מתחילים לעבוד עבודה זרה-אומר רש”י לפי שראיתם העבודות כוכבים ושמה השיא לב אחד מכס אותו ולכת אחריהם. הרי זה דברים דוממים ודוחים רק לחשוב עליהם זה איסור ומאחר שמה השיא לב, לכן נאמר ”ותראו“. עין רואה לב חומד וכלי המעשה גומרים לעבוד עבודה זרה. ו**תראו** נהפך **אורות** דהיינו משהו נדלק בפנים הלב, ומיד ”שקוציהם“ ומציק לו עד שמתרצה (בעל פעור) שהאכילו והשקו את הגברים עד שעבדו לבעל פעור. **גלליהם** אותיות **מגלה לי** את רזי העבודה וגם את הדרך. ”גלליהם עץ ואבן כסף“=ס”ת **מצפן** בה יגיע ליעדו. ”פן יש בכס איש או אישה או משפחה או שבט“, מתחיל מהיחיד וממשיך לרבים. כך זה בכח הדיבור שמתחיל בבעל שומע. כאן יש גם ראייה וגם דיבור לכן **ראיה** אותיות **ראה** (הרב ברוך שרגא) שתהיה באדם וכך יתגבר **כאריה**=ר”ת **אלול**, ראש השנה, יום הכיפורים, תושענא רבה. ”...שלום יהיה לי כי בשרירות ליבי אלך למען ספות הרוה את הצמאה“. גאוותן יכול להתהלך בעולמו וחושב לית דין ולית דיין. אבל בשמיים חושבים אחרת וכשמגיעה הזמן בשפת התורה שמתמלאת **הסאה** אז נשלף ומתחייב בדין. ”ספות הרה את הצמאה“=ר”ת **הסאה** (ידידי חיים לסרי) לכן ידאג האדם אם יש עבירות בידו ירוקן לנחר ויעשה תשלך שלא תתמלא הסאה חזון בתשובה ויתכפר לו. (מעבדכם הנאמן א.ש.)

" ואבותינו סיפרו לנו "

(הסיפור אמיתי, השמות שונם)

ישראל פרנקל עסק בחסד ועשיית טוב כל ימי חייו. מה הוא עוד יכול לעשות למען אדם אחר, כשהוא שוכב על ערש דווי בערב ראש השנה?

ישראל פרנקל נאנח והסתובב מעט על מיטת בית החולים. הכאבים לא הניחו לו. אבל לא זה מה שהפריע לו לישון. הוא הצטער משום שידע שבראש השנה הזה לא יוכל לשמש כחזן בבית הכנסת השכונתי כפי שנהג מזה שנים ארוכות.

ישראל פרנקל לא היה חזן מקצועי, הוא צחק כשקראו לו כך. בשאר ימות השנה עבד כגזבר בחברה מסחרית קטנה. רק בראש השנה קיבל על עצמו את התפקיד. לישראל היה קול ערב ולב רחב. הוא אהב אנשים ורצה לעזור לאלו שפנו אליו.

עניים שפנו אל ישראל, קיבלו ממנו כסף ביד נדיבה לכן חזרו אליו שוב ושוב. ישראל מעולם לא סרב לאיש נצרך. כשלא היה לישראל מה לתת, ביקש שיחזרו למחרת. המבקשים היו רגילים בדחיה של לך ושוב ולא תלו בהבטחתו תקוות גדולות. אולם ישראל היה נאמן להבטחתו:

אך יצא העני מביתו של ישראל, ובעל הבית יצא אחריו והלך למכיריו, לאסוף עבור המבקש, מבלי שהעני ידע את גודל הטרחה. למחרת, כשחזר העני, התבשר בפנים צוהלות שהכספים הגיעו.

כשבקשו ממנו בשכונה שלו לפני ארבעים שנה למלא את מקום החזן שחלה, הסכים בלי היסוס. ישראל מילא את מקום החזן כל כך בהצלחה, שבשנים הבאות לא רצו המתפללים לשמוע בכלל על חזן "מיובא". "יש לנו חזן משלנו". הם אמרו, וגם צדקו. ישראל מילא את הציפיות.

כעת הסתובב ישראל במיטתו בחוסר מנוחה.

מה יעשו מתפללי בית הכנסת? מי יחליף אותו כחזן לפני התיבה? לפני זמן מה חלה ישראל במחלה קשה ונזקק לניתוח. הוא קיווה שהניתוח יעזור לו להחלים כדי שלפחות לקראת ראש השנה יחזור הביתה. אך מצבו של ישראל הסתבך ומחלתו גברה. במקום שיחזור לביתו, נאלץ להשאר בבית החולים שוכב במיטה ומתיסר. עוד מעט יחול ראש השנה ומה יהא על תפקידו בבית הכנסת, הרי מחכים לו שם? ... כזה הוא ישראל. כל עוד עמד על רגליו תמיד חשב על אחרים. וגם בשוכבו במיטת בית החולים, המשיך לחשוב עליהם.

הגיע ראש השנה וישראל עדיין מאושפז. אחת האחיות כבר שאלה אותו אם הוא רוצה עוד זריקה להקלת הכאבים, אך לא הכאבים מטרידים אותו. הוא רוצה כל כך להיות עכשיו בבית הכנסת עם אנשי השכונה וחבריו.

ישראל עצם מעט את עיניו. עוד מעט מתחילים בבית הכנסת את הפיוטים, "אחות קטנה תפילותיה...".

אם אינו יכול להיות בבית הכנסת במציאות, לפחות יסגור את עיניו וילווה אותם במחשבתו. הנה עכשיו דופק שמעון הגבאי לאות "שקט" עוד מעט יהיה תורו לשאת את קולו בתפילה. ישראל נסחף אחר הרחוקים ולא הרגיש כי הרים את קולו בשיר. קול נאה היה לישראל פרנקל. כשהיה בריא, נישא קולו הערב מקצה בית הכנסת אל קצהו. מתגלגל ומסתלסל,

מתעמק פנימה אל תוך נפשו ומעלה ניחוח מעין עולם הבא. לא לחינם אהבו האנשים לשמוע את ניגונו. שכב ישראל פרנקל במיטת חוליו, הרים את קולו מעל ליסוריו ושר. צהלתו ניכרה על פניו כאילו אין יסורים בעולם וכל כולו נכנס לתוך הניגון. שר ישראל פרנקל ומשך בקולו...

אלא שהגוף דרש את שלו. המחלה מיעטה את כוחותיו והוא ניסה להמשיך הלאה, כמימים ימימה, ולא הצליח. הניגון נגמר, וישראל פרנקל צנח מתוך עולם הנגינה חזרה לבית החולים ואל מחלקת החולים הסופניים. שקט שרר במחלקה וריח כבד של תרופות נישא באוויר וחנוק כל נסיון התעלות. הכלים היו שבורים. אלא שבאותו רגע, נשמע מצדה השני של המחלקה קולה הקורא של אשה, אם לשלושה ילדים רכים, בשלבים האחרונים של מחלתה: "המשיך בבקשה. הניגון הזה עוזר לי לשאת את היסורים שלי. נותן לי כוח, המשיך."

לבו של ישראל פרנקל הזדקף. הנה, למרות מחלתו הוא יכול עדיין לעזור, ממש פה, בתוך המחלקה.

בלי כוחות גופניים, הרים ישראל פרנקל את קולו בניגון. אותו אחד שסיים זה עתה. אלא שבמקום לשיר אותו פעם אחת כמקודם, חזר עליו שוב ושוב. ומפעם לפעם התגבר קולו כמעין המתגבר. ישראל פרנקל, כביכול, לא שר מתוך גרונו הוא. השכינה ששרתה למראשותיו של ישראל החולה תמכה במיתרי הקול החלשים ובגוף המיוסר. גבוה מעל גבוה התנשאה לו הניגון ופרח והסתלסל באויר העולם. באותה שעה היתה דממה במחלקה. ישראל פרנקל בקול החסד שלו "הרים" את כל החולים שם למעלה ועמו התנשאה אל על מתנה חדשה: אהבת הזולת. אם היו קטרוגים על עם ישראל באותו יום, הם וודאי התנפצו על צלילי הניגון הזה. (א. מרגלית)

סגולות לראש השנה

ביום ראש השנה נעמוד בדין על מעשינו במשך השנה שעברה, וייקבע גורלנו לשנה החדשה הבאה עלינו לטובה ולברכה.

עצה ראשונה: "המעביר על מדותיו"

הגמרא (ר"ה יז,א) אומרת: "אמר רבא, כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו". פירוש, אדם שחברו חטא כנגדו ונהג עמו שלא כשורה, ולמרות זאת – הוא מוחל לו, מוותר לו, ואינו נוקם בחברו, אזי הקב"ה נוהג עמו ב"מידה כנגד מידה", כשם שהוא "עביר" (דילג) על מעשיו הרעים של חברו, כך הקב"ה "מעביר" (מדלג) לו על כל פשעיו, ואינו מעניש אותו על כך.

עצה שנייה: "ענווה"

הגמרא (סנהדרין צב,א) אומרת: "לעולם הוי קבל וקיים". מפרש רש"י - תהיה ענו ותחיה. ענו העושה את מעשיו הטובים בסתר ואינו מפרסמם, אז הבורא יתברך לא מסתכל על ה"נגעים", החטאים שלו.

עצה שלישית: "המרחם על הבריות"

נאמר בפסוק (דברים יג,ח): "ונתן לך רחמים ורחמך והרבך". חז"ל (שבת קנא,ב) דרשו פסוק זה בצורה נפלאה: "ונתן לך רחמים" - ה' יעניק לך את מידת הרחמים בלב. "ורחמך" - מאחר שיש לך מידת הרחמים על הבריות אז גם ה' ירחם עליך. ולכן קבעו חז"ל "כל המרחם על הבריות - מרחמין עליו מן השמיים".